
INTERVENCIÓ EDUCATIVA INCLUSIVA A L'ESO. EL BENESTAR DELS ALUMNES.

M. Pilar Balagué, pbalague@gmail.com

Rosa M. Vela, rosavela@ya.com

Gemma Vilaseca gemvil@telefonica.net

Resum

La comunicació proposa una reflexió sobre la pràctica educativa, com a professionals de centre i formadores de docents. Presenta **una experiència d'inclusivitat a l'ESO**, que considera als alumnes d'Altes Capacitats (AC), i cerca la millora del benestar, del rendiment acadèmic i convivència de TOTS els alumnes.

Des de la necessitat d'atendre qualitativament als alumnes AC, presenta una **pràctica inclusiva** que es centra en el **Lideratge del professor i el disseny d'una Programació per Competències** (concretada en un **Treball per Projectes** en situacions reals) on es considera les intel·ligències múltiples i l'educació emocional, per fer competents als alumnes en coneixements útils per viure en societat.

El benestar personal i social dels alumnes com a finalitat educativa s'ha de reflectir a les aules com un procés facilitador de l'aprenentatge i una necessitat de vida.

La manera de fer del docent determina el procés educatiu i el benestar. S'assenyala la importància de **formar docents competents en: lideratge, competències, educació emocional, com estratèges de l'acompanyament i l'aprenentatge per modelament.**

Balagué,P.; Vela, Rosa M.;Vilaseca, G. UB 2010.

Objectius de la comunicació:

- Conscienciar de la necessitat de crear un clima positiu i de satisfacció en els alumnes per assolir l'aprenentatge eficient.
- Proporcionar recursos metodològics per incitar al canvi als docents: Presentar una experiència educativa inclusiva a l'ESO, per afavorir el benestar de TOT l'alumnat (incloses les AC); on el rol del professor és clau per la qualitat a partir del lideratge i de programar per competències (considerant la dimensió emocional).

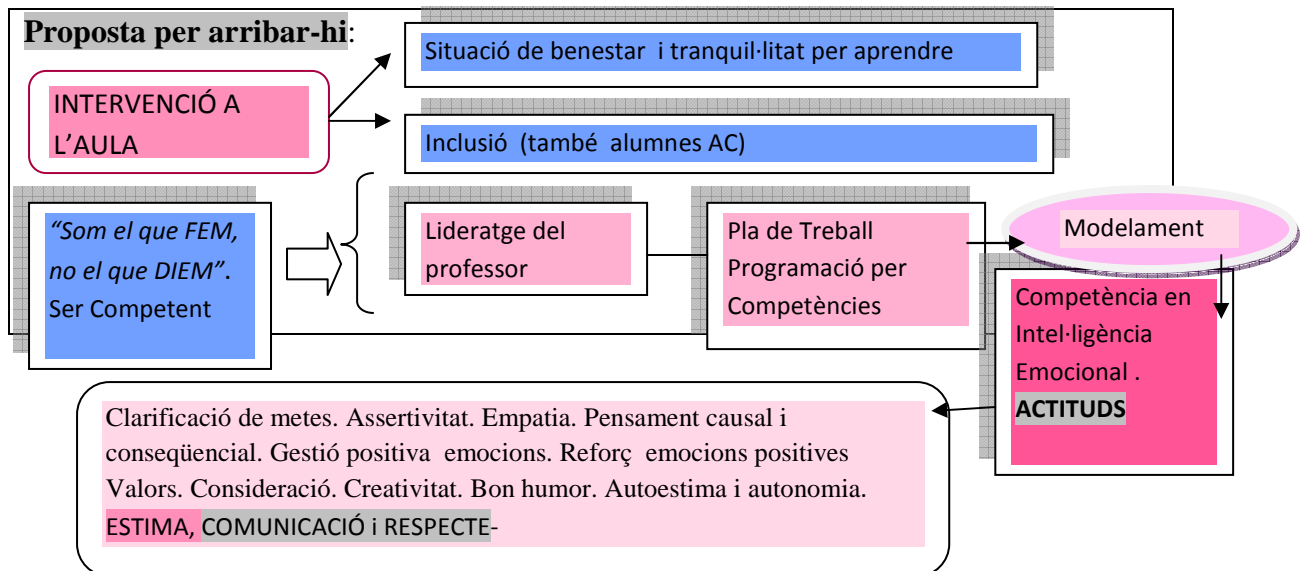
Explicació de l'experiència d'Intervenció educativa.

En la intervenció educativa a l'aula, en cada una de les sessions en què el professor n'és el responsable, el propòsit és assolir la doble finalitat educativa:

“El desenvolupament de les capacitats de l'individu (el seu desenvolupament) i alhora la seva socialització positiva”.

Les maneres de fer amb què el docent afronta la sessió de l'aula, determina que passarà, si es produirà una oportunitat d'aprenentatge efectiva per acompanyar a l'alumne en el seu procés singular d'aprenentatge i a ser autònom.

1.- **Clima de benestar.** Un objectiu a l'aula és que els alumnes s'hi sentin bé, que el seu grau de satisfacció sobre el què estan fent i el com ho fan sigui positiu. El primer que cal aconseguir és un clima adient per a treballar, tranquil·litat que generi una sensació

de benestar, confiança, un espai on les emocions es visquin de manera positiva, on l'alumne aprengui a ser competent, a gestionar la intel·ligència emocional i la comunicació.

2.-Inclusió. Qüestió important en el dia a dia a les aules, la clau rau en valorar per part del docent cada individu, la consideració del subjecte com a persona i saber quines són les seves necessitats. Si no es gestiona pot provocar desaprenentatge i desafecció, greus problemes de distorsió, avorriment i abandó. És indispensable per que l'alumne es senti bé.

Si les tasques no estan ajustades a les capacitats i l'entorn emocional no les acompanya, l'acció educativa serà, en els millor dels casos, irrellevant però dins d'un ampli espectre negatiu pot significar patiment.

En aquest procés és essencial que **cap alumne pugui quedar-ne exclòs, cal considerar-hi també als alumnes d'Altes Capacitats (AC)**, que massa sovint no es tenen en compte.

Alumnes AC manifesten que es senten **poc considerats, no estan a gust**, que hi ha **malestar i patiment**, presenten situacions de malestar, d'avorriment i desafecció, desajustament i incomprensió. De vegades es poden generar tensions i conductes no desitjades, inclús derivar en una situació de malaltia. Perquè no es senten escoltats, els manquen reptes, no aprenen com voldrien, i s'han d'acostumar a un anar fent, repetint, sovint creuen que una bona estratègia és no destacar, passar desapercebuts, no viuen bé la diferència.

Els nens Superdotats són uns dels millors fruits de l'arbre de la Humanitat, però a la vegada són el que pateixen més perill, pegen de les seves branques i poden trencar-se fàcilment.

Carl G. Jung

“Som persones amb més o menys capacitats, habilitats o intel·ligència, però que tenim el dret i el deure de formar part de la nostra societat, i que com éssers humans posseïm les mateixes necessitats.”

“Vivim en una lluita perenne contra la societat: lluitar per mantenir i cultivar, no tant sols les capacitats, sinó l'interès, la motivació, la passió i sobretot, l'acceptació i l'orgull d'ésser com som, i voler ser així.”

“Per què la societat ens valora tan però nosaltres ens valorem tan poc per culpa de la societat? Per què aparentment tenim un lloc privilegiat i especial dins de la societat i nosaltres ens sentim oblidats i deprecats? Per què som un gran potencial per la societat però a la vegada li fem nosa”.

“Només serà un gran físic aquell que per molt intel·lecte que tingui, gaudeix d'una societat que el recolzi i l'ajudi a valorar-se a ell mateix.”

“La nostra gran riquesa no és el nostre gran intel·lecte o capacitats, sinó l'acceptació d'aquests en la nostra persona dins de la societat.

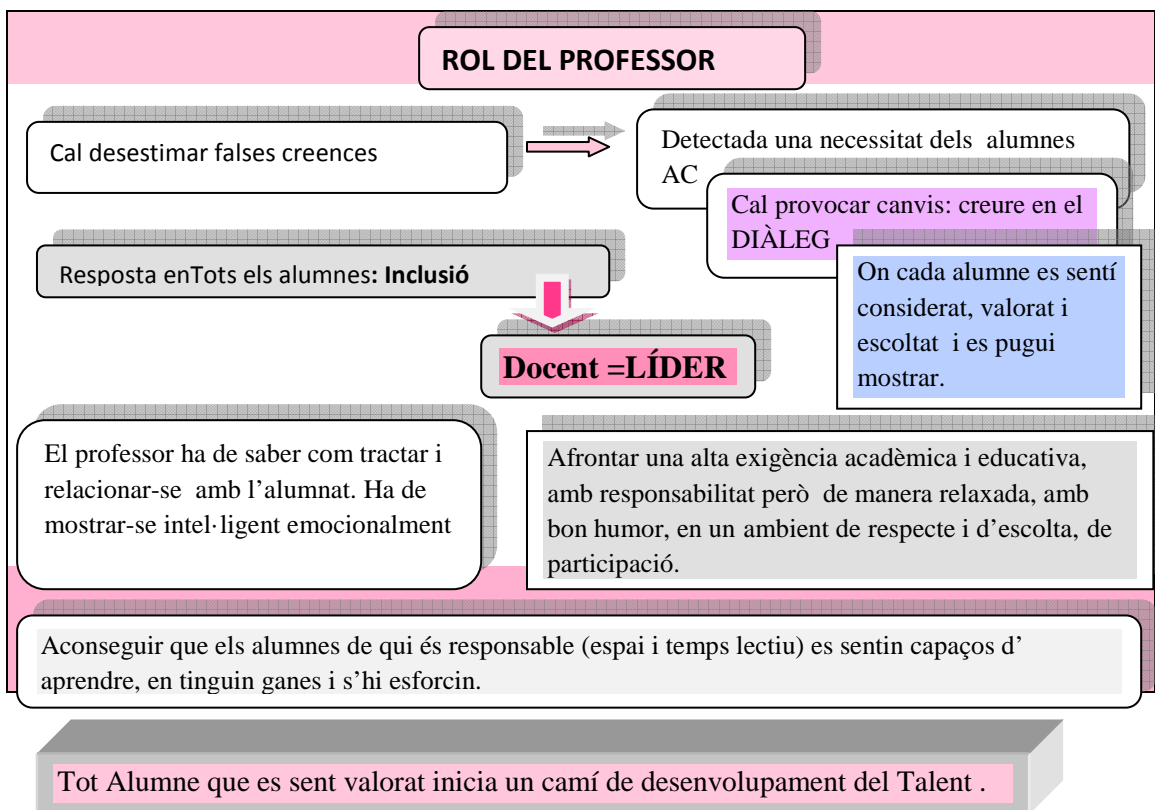
Alumna AC de 2n ESO. IES de Catalunya

“Molt sovint, asseguda a la cadira que em correspon en una aula del meu institut, em pregunto, mentre observo l'exterior de l'edifici per la finestra, si no estic perdent el temps...”

“... m'agradaria que el ritme de les explicacions fos molt més accelerat de l'habitual i que, en lloc de “perdre el temps” (segons el meu parer) repetint una i altra vegada els mateixos concepte, aprofitéssim el temps ampliant i treballant nous coneixements. Els professors em diuen que exagero quan els dic que avancem a pas de tortuga, em diuen que cada any fem ALGUNA cosa nova, i remarco la paraula “alguna” perquè, per adonar-se'n, tan sols cal mirar el temari, més ben dit, tan sols cal fixar-se en l'índex dels llibres de text d'una assignatura al llarg dels cursos.”

Alumna AC de 4rt. ESO . IES de Catalunya

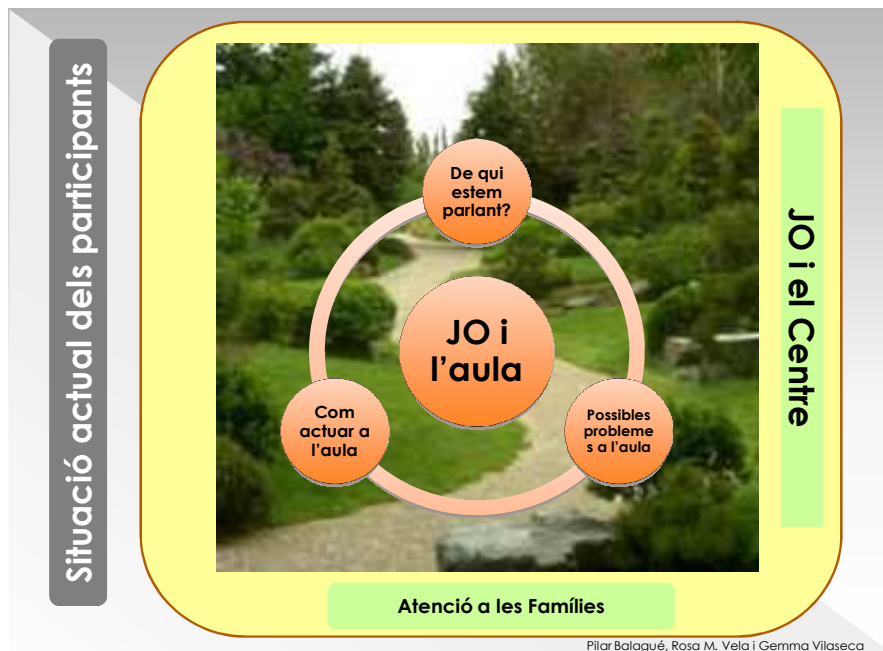
La clau és l'actitud que es tradueix en manera de fer del professor.

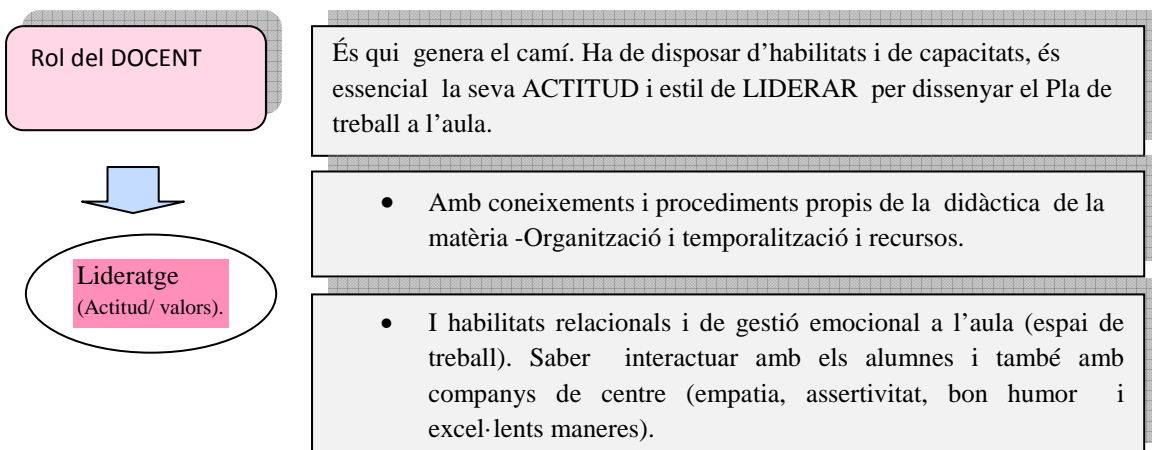
Experiència pràctica de sessió d'aula: Plantejament, desenvolupament, organització i temporalització i avaluació.

1.- **El lideratge del docent**, cal ser un excel·lent comunicador i dinamitzador, un gestor en el camp de la intel·ligència emocional, per poder acompanyar en el procés educatiu

de la persona, dins de la seva singularitat i aconseguint que es generi un estat de confiança i d'estima. El professor actua per modelament i explicita què cal fer i per què es fa, i què es pretén a nivell d'autonomia.

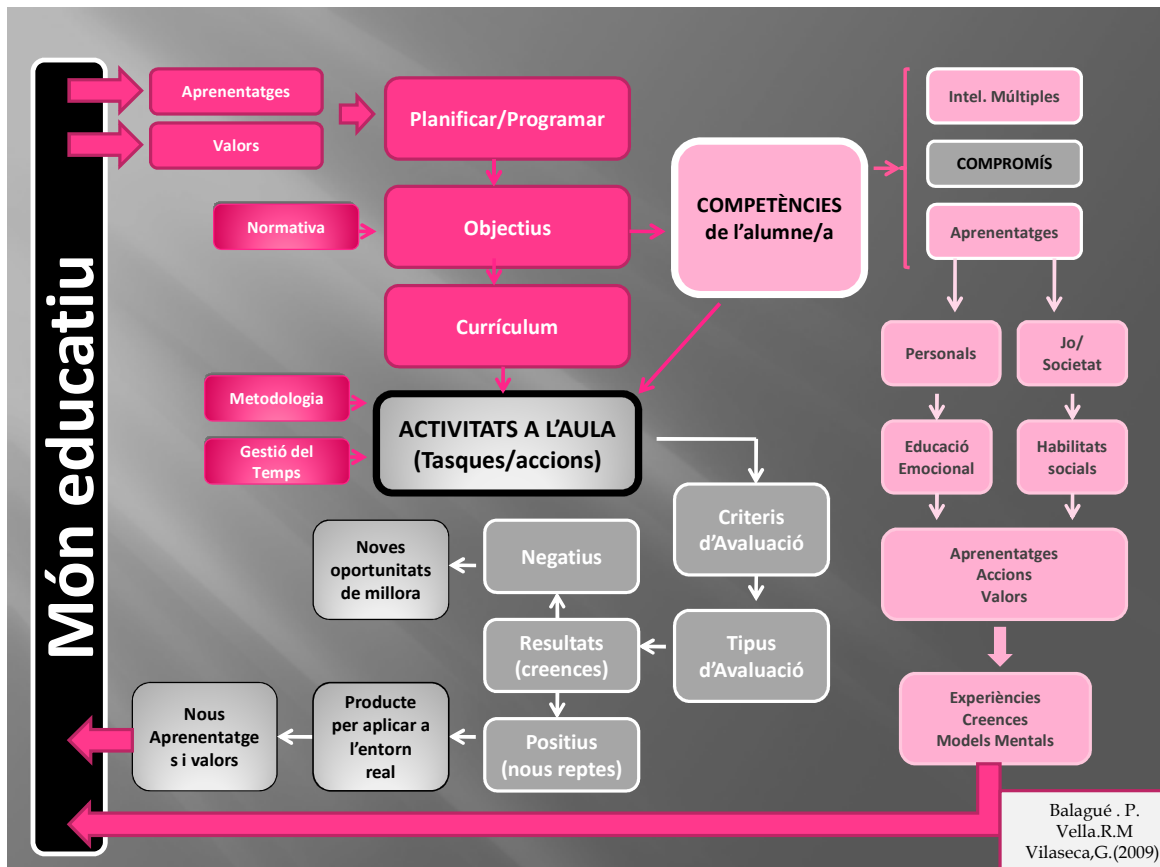

Ha d'explicitar la relació establerta entre el que proposa com a tasca el docent i com l'enfoca per a aconseguir engrescar als alumnes i gestionar de manera que arribin a ser autònoms, també amb una autoavaluació conseqüent. I es produeixi una actitud madura i responsable. El docent ha d'exercitar el pensament eficient (tenir les idees clares, les causes, les conseqüències, ser assertiu i empàtic) conèixer les emocions positives i provocar-les tot creant un espai de treball i on l'alumne es sent satisfet i millora en autoestima, s'inicia en "el gust de l'aprendre a aprendre" i ho transfereix a situacions de vida.

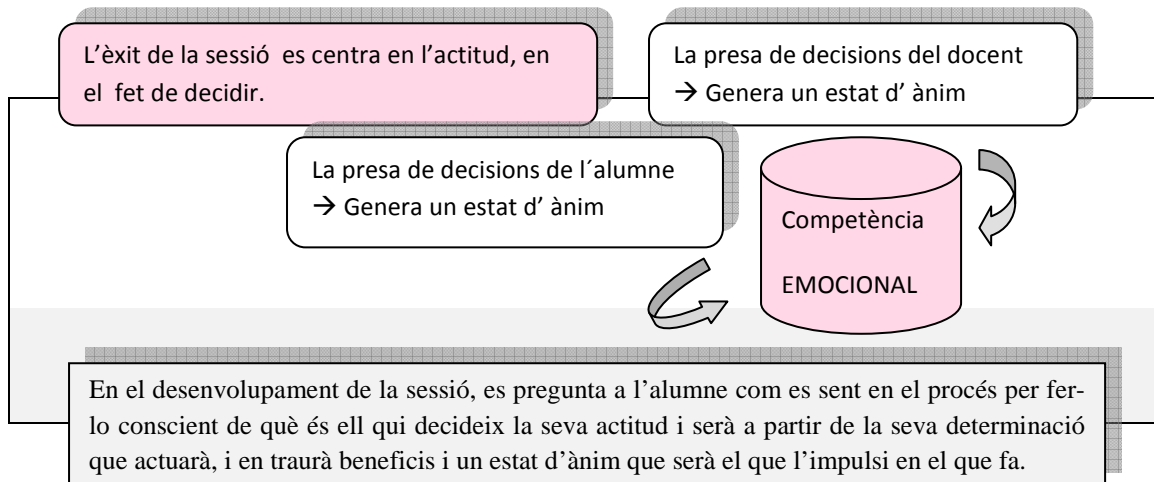
2.- Programar per competències (concreció en un exemple de treball per projectes) centrat en tot l'alumnat. El professor per modelament acompanya per fer competent a cada alumne pel desenvolupament personal i social, facilitant oportunitats de

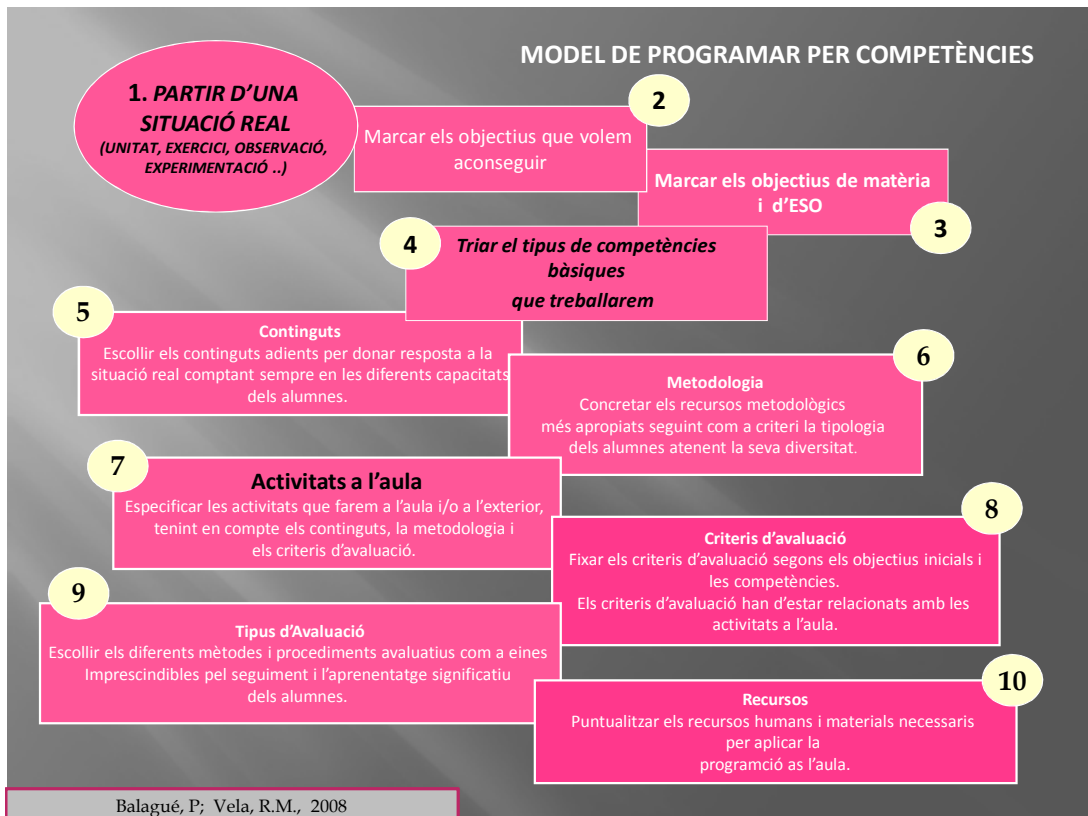
creixement i d'autonomia, reconeixent les intel·ligències múltiples. Com s'assenyala en el quadre explicatiu.

L'eix vertebrador del procés és dissenyar un Pla de treball (tasca i l'avaluació) en els tres nivells d'atenció a la diversitat. Considerant: la gestió d'informació, les interrelacions i la valoració. El tracte és essencial per prevenir, minimitzar conflictes i estimular a l'acció.

Es presenta una sessió de classe programada des de la competència (coneixements de la matèria, competència comunicativa i educació emocional).

Conclusions i prospectives de futur.

L'escola ha de ser un espai pel desenvolupament personal i social, on l'eina és la comunicació i la competència en les relacions, si pretén una societat on les persones gaudeixin de benestar, l'escola ha d'ensenyar aquesta vivència i recolzar-la. Un dels elements clau és que el centre educatiu signifiqui una oportunitat educativa per a cada alumne, i el mirall on aprengui una manera d'actuar que el condueixi al benestar personal i social en el seu context.

La inclusió -atenent les Altes Capacitats- és possible a través d'una acció compromesa de lideratge del docent (format en educació emocional i en inclusió) que es concreta en un Pla de treball, on com eina destaca el programar per competències i entre altres recursos metodològics el treball per projectes.

El benestar de les persones a l'aula (alumnes i professors) és essencial si es cerca la qualitat educativa per tots. Les experiències mostrades serveixen perquè les vivències obrin l'oportunitat a un nou enfocament educatiu, de comunicació i d'entesa. Cal seguir treballant en la formació del docent (inicial i permanent) en inclusió i en educació emocional. El professorat té la clau per a la innovació i el deure de comprometre's a millorar. El camí es fa caminant pas a pas i plegats, considerant a tots i cada un dels alumnes en el seu context.

“Quan el vent fort bufa, hi ha qui construeix murs i hi ha que construeix molins de vent.”

Proverbi Xinès

Qüestions per al debat:

- Preguntes centrades en la programació per fer competent a l' alumne i com fer-la i com incidir en el canvi actitudinal del professor.
- En l'acció del docent i competència emocional.
- En el reconeixement a l'aula dels alumnes AC per ajustar la proposta educativa.
- La inclusió.
- La gestió emocional.